Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2019-02
News from Strömstad Academy No. 2019-02
28 februari 2019

This is a bi-lingual Newsletter, written in Swedish and English.
All English text is written with Italic letters. You may especially note that Editor's corner *and* From your Chair *are written in both languages, first Swedish, then English.*

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor's corner*

Februari månads vetenskapliga krönika i Strömstads Tidning den 23 februari skrevs av **ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell**. Han visar på vilken samlad kunskapsbank som finns inom Strömstad akademi med alla dess seniora forskare.

Förslag till nya krönikor i Strömstads Tidning skickas till Mariana Back med address: mariana.back@tekniskamuseet.se.

Rektor och fysiker Lars Broman lämnar de senaste nyheterna om vetenskapshögtiden i Strömstad i juni 2019.

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella nyheter inom Strömstad akademi. Styrelsemöte kommer att ske på Tekniska museet i Stockholm den 23 mars.

Didaktiker Åsa Morberg argumenterar mot ett regeringsförslag om att förbjuda användning av mobiler under skoltid.

Pedagog Bodil Frisdal rapporterar om en nystart som håller på att ske inom den södra lokalavdelningen av Strömstad akademi som omfattar Lund/Malmöregionen. Några ledamöter möttes den 22 februari på Grand Hotel i Lund och diskuterade tänkbara framtida verksamheter och frågan om rekrytering av nya ledamöter. Målet är att mötas en gång i månaden i Lund. Vårutflykten till Experimentariet i Köpenhamn kommer att ske måndag den 29 april. Anmälan sker till bodil.frisdal@gmail.com.

Barnläkare Gudmund Bergqvist samordnar arbetet inom akademins fem lokalgrupper, i Falun, Göteborg, Lund-Malmö, Stockholm-Uppsala och Strömstad.

Ekonomiprofessor Rune Wigblad argumenterar vidare, tillsammans med magnettågsexpert Mattias Svederberg, för en utredning om magnettåg i framtiden. I DN Åsikt den 8 februari menar författarna samtidigt att Trafikverket desinformerar om magnettågen.

Tillsammans med **litteraturforskare Torsten Rönnerstrand** medverkade **hedersprofessor Jila Mossaed** vid Winter Word Festival (WWF) i Strömstad den 17 februari.

Vid en etnologkonferens i Oslo med temat *Naturens kulturer* föreläste jag den 1 februari om

Folkliga botare och naturläkemedel.

Mikrobiolog Tomas Bergström ska den 11 mars föreläsa för Göteborgsavdelningen på Rotary Poseidon i Göteborg.

Hedersprofessor Ole Petter Ottersen inbjuder till en heldagskonferens den 30 mars på Karolinska Institutet i Stockholm med titeln *Rethinking Higher Education Inspired by the Sustainable Development Goals*.

Strömstad akademi har publicerat en ny antologi med titeln *Hälsa och miljö* och med Gudmund Bergqvist och Anders Gustavsson som redaktörer.

Arbetet med den nya hemsidan fortsätter i samarbete med webredaktör Jan Ternhag.

Jag vill inskärpa en tidigare uppmaning till alla ledamöter att kontrollera och komplettera uppgifterna om er på hemsidan. Försök också värva nya medlemmar till akademin, inte minst kvinnor. Skicka förslag till rektor Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

Jag önskar nya bidrag till marsnumret av Nyhetsbrevet med deadline den 27 mars 2019 till anders.gustavsson@ikos.uio.no.

Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha ett abstract på engelska.

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie *Acta Academiae Stromstadiensis, AAS*, under adressen: gudmundbergqvist@hotmail.com.

February´s scientific chronicle in Strömstad's newspaper on February 23 was written by ***surgeon and chairman of the board Peter Fritzell****. He points to the important collective knowledge bank that exists within Strömstad Academy with its large number of senior researchers.*

Proposals for new chronicles for Strömstad's newspaper may be sent to Mariana Back with address: mariana.back@tekniskamuseet.se.

Vice-Chancellor and physicist Lars Broman *gives the latest news about the Scientific Festival taking place in Strömstad in June 2019.*

Surgeon and chairman of the board Peter Fritzell *reports on current news within Strömstad Academy. Board meeting will take place at the National Museum of Science and Technology in Stockholm on 23 March.*

Didactics Åsa Morberg *argues against a proposal from the Swedish government to prohibit the use of mobile phones in schools.*

Educator Bodil Frisdal *reports on a new start taking place in the Southern Local Chapter of Strömstad Academy which covers the Lund / Malmö region. Some members met on February 22 at the Grand Hotel in Lund and discussed possible future activities and the issue of recruiting new members. The goal is to meet once a month in Lund. The spring trip to Experimentarium in Copenhagen will take place on Monday 29 April. Registrations should be sent to bodil.frisdal@gmail.com.*

Pediatrician Gudmund Bergqvist *co-ordinates the work within the five local chapters of the Academy, in Falun, Gothenburg, Lund-Malmö, Stockholm-Uppsala and Strömstad.*

Economics professor Rune Wigblad *further argues, together with maglev train expert Mattias Svederberg, for a study on magnetic trains in the future. In DN Åsikt on February 8, the authors mean at the same time that the Swedish Transport Administration is disintegrating about the maglev trains.*

Together with ***literature researcher Torsten Rönnerstrand honorary professor Jila Mossaed*** *participated in the Winter Word Festival in Strömstad on February 17.*

At an ethnology conference in Oslo with the theme Nature's Cultures *I gave a lecture on February 1 about* Folk healers and their use of remedies from nature*.*

Micro biologist Tomas Bergström *will give a lecture for the Göteborg Chapter on March 11, at Rotary Poseidon in Gothenburg.*

Honorary professor Ole Petter Ottersen *invites to a conference on 30 March at Karolinska Institutet in Stockholm with the title* Rethinking Higher Education Inspired by the Sustainable Development Goals*.*

Strömstad Academy published a new anthology Hälsa och miljö *(Health and Environment) with the editors Gudmund Bergqvist and Anders Gustavsson.*

I want to urge a previous call for all members to verify and complete their personal information on the Academy website. Also try to recruit new members to the Academy, not least women. Please send suggestions to Rector Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

I wish new contributions to the March issue of the Newsletter sent to my address with deadline on 27 March 2019: anders.gustavsson@ikos.uio.no.

Send short articles, opinion articles and/or reviews of new scientific literature. Swedish contributions should have an abstract in English.

Please, also send contributions to the Academy's publication series Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, to the address gudmundbergqvist@hotmail.com.

Bästa hälsningar, *Best regards,* Anders Gustavsson

Peter Fritzell: Från er ordförande *From your Chair*

Kollegor i Strömstad akademi

Nu har datum för vårt lunchmöte i Riksdagen med fastställts till den 24/4. Vi kommer att sammanträffa med riksdagsledamöter i Rifo, samt med andra forskarorganisationer. Det ska bli spännande att se vad detta kan leda till. Information kommer i april.

Den 22/3, hos Mariana Back på Tekniska museet i Stockholm, kommer Anki Hellberg på eftermiddagen att beskriva hur man på bästa sätt kommunicerar inom en organisation, och hur man kan söka, eller som hon säger, Hitta finansiärer av olika verksamheter. Precis det vi eftersöker. Alla som vill är välkomna! Eftersom det är dagen före vårt Styrelsemöte, också på Tekniska museet, så kanske många ledamöter i styrelsen finns i huvudstaden.

Arbetet med vetenskapsfestivalen i Strömstad fortgår planenligt, och lokalavdelningarna är aktiva vilket känns väldigt bra. Jag menar att det är väldigt viktigt för akademin att ledamöter tycker att det är roligt och viktigt att engagera sig, förutom i forskningsfrågor, i arbetsgrupper, lokalavdelningar och debatter. Detta bör också rapporteras löpande i till exempel Nyhetsbrevet och i våra skriftserier.

I senaste krönikan i Strömstads tidning reflekterade jag över akademins roll i ett seniorperspektiv, och jag bifogar denna nedan. Det är väsentligt att vi lanserar Strömstad akademi på detta viset.

Nu önskar jag er alla en vacker vår!

Peter Fritzells krönika finns sist i Nyhetsbrevet.

Colleagues in Strömstad Academy

The date for our meeting in the Swedish Parliament (Riksdagen) has been set at 24/4. We will meet with members of parliament/Rifo, as well as with other research organizations. It will be exciting to see what this can lead to. Information in April.

March 22, at Mariana Back at the Technical Museum in Stockholm, Anki Hellberg will teach us how to best communicate within an organization, and how to apply for, or as she says, Find money. Just what we are looking for. Everyone who wants is welcome! As it is the day before our board meeting, also at the Technical Museum, many members of the Board may be in the capital.

The work with the science festival in Strömstad in June continues, and local departments are active, which is very good. I mean that it is crucial for the academy that members think it is fun and important to engage, in addition to research issues, in working groups, local departments and in debates. This should also be reported in, for example, the Newsletter and in our written series.

In the February chronicle in Strömstad's newspaper, I reflected on the Academy's role in a senior perspective, and I attached this below. It is essential that we launch the Strömstad Academy in this way.

I wish you all a nice spring!

All the best, Peter Fritzell

Peter Fritzell's chronical is at the end of the Newsletter in Swedish. Here is a translation into English:

Be proud, people in Strömstad!

In recent years, retirement age ("pension") has been a frequent topic of discussion, as all those called "pensioners", and those who are said to be in "working age".

But here in Strömstad you have an academy that denies this administrative construction.

The politician Barbro Westerholm, "85 years old" and in full activity, wants to use the term "rich in years" instead of pensioner. It is so wise! Age should be associated with richness and competence. For as great respect as one has for those who do not want to, or can, work longer than at the agreed retirement age, equal respect should we have for those who want to continue working after it.

Today, two opposing arguments are used in Sweden. On the one hand, those who attain the retirement age, "pensioners", are presented as a burden for society. On the other hand, an intensive campaign is being conducted to get older people to work longer, partly because we live longer, and also because the elderly possesses in-depth knowledge and skills.

Here in Strömstad, Strömstad Academy has been around for many years, and we consistently use the term "senior" instead of a pensioner. Senior has nothing to do with age, but instead with competence. The international top skier Charlotte Kalla is, for example, senior in her field, despite, or perhaps because of, her age, 32 years.

In the academy, senior researchers and academics gather in widely differing subjects, representing an enormous accumulated bank of knowledge. We have a large network of contacts both nationally and internationally. Here are for example professors, associated professors and Nobel Laureates. We can act as lecturers, discussion partners and supervisors for younger researchers, as proofreaders and reviewers of manuscripts and in the design of studies, to assist both high schools, colleges and universities.

Strömstad Municipality and Strömstad Academy together give each other and Sweden a "chance of the world" by not thinking in "pensioners" and "working-age", but instead see the opportunities - and the enormous value - in that older and younger people in society work together.

"Pension" and "Pensioner" are important concepts - if they are used in a context that describes a political/economic agreement between the individual and the state. But if it is used to devalue competence and opportunities - and this happens, not least in academic circles - it contrasts with Sweden's and science's interests.

As a counterweight to just that, Strömstad Academy in Sweden offers a unique knowledge bank. The City Council and all residents should be proud to have offered the academy a place in the City Hall! It has given the city a name on the international research arena and has put the concepts of retirement and work at an end.

Peter Fritzell, Chairman Strömstad Academy

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

Welcome to Our New Fellow

Hans Olov Jönsson was appointed Research Assistant in Law (forskningsassistent i juridik) 28/2-19. I wish you most welcome in Strömstad Academy!

Strömstads akademiska festival 17-20 juni: Nu kan du registrera dig!

En officiell inbjudan kommer att postas till alla ledamöter om sådär en månad, men du kan registrera dig redan nu. Så här går det till:

(a) Skicka ditt namn plus namn på ev. medföljande till akademi@stromstadakademi.se. Ange om du avser att hålla en presentation under något av temana A-F (vilka de blir avgörs när vi vet alla rubriker) och i så fall rubriken. Skriv också om du/ni deltar i tisdagens högtidsmiddag och/eller i torsdagens utflykt till Nordkoster.

(b) betala per person 1500:- till plusgiro 1115-5 för deltagande i högtiden. Lägg till 600:- för middagen och 400:- för utflykten. Ange namnen på dig och medföljande.

Strömstad Academic Festival 17-20 June 2019: Time to Register!

An official invitation will be mailed to all Fellows in about a month, but you can register already now. This is how you do:

i(a) Send your name plus name of spouse (if any) to akademi@stromstadakademi.se. Write whether you plan to give a presentation under a theme A-F (which will be decided when we know all titles) and if so, the title of your presentation. Write also if you participate in the Tuesday dinner and/or in the Thursday excursion to Nordkoster.

i(b) Pay per person SEK 1500:- to Strömstad Academy account IBAN SE38 9500 0099 6042 0001 1155. BIC NDEASESS. Bank Nordea, SE-10571 Stockholm, SWEDEN- Add SEK 600 for the dinner and SEK 400:- for the excursion. Give the names of yourself and spouse.

Monday 17 June: Fellows' and their guests' day in Strömstad City Hall
0900-1130 Board meeting in Fars sal
1130-1330 Lunch on your own
1330-1430 Seminarium on the Academy's future in Fars sal
1430-1600 Annual Meeting in Fars sal
1600-1630 Corree break incl. presentation of Strömstad Academy's office
1630-1800 Inauguration of new Fellows in Fars sal
1800-1900 Mingle w. bubbles on the City Hall balcony
1900-2100 City of Strömstad's traditional reception in Café Guldtuppen

18 June - noon 20 June:
Science Days for Fellows, guests and the general public in Skagerack, big hall

Tuesday 18 June
0900-1030 ***Time and mankind*** *with Bodil Jönsson. Moderator Peter Fritzell.*
1030-1045 Break with fruit
1045-1215 ***Mankind and universe****. Ernst van Groningen, Lars Broman.*

1215-1330 Lunch in Restaurant Skagerack
1330-1415 ***Inauguration lecture*** *by Honorary Professor Jila Mossaed, Fellow of the Swedish Academy*
1415-1515 ***3 presentations*** *by Academy Fellows à 20 min incl. questions,* ***theme A***
1515-1530 Break with motion/dance conducted by Marylou Wadenberg
1530-1715 ***5 presentations*** *by Academy Fellows à 20 min incl. questions,* ***theme B***
Only Fellows and guests:
1830-2130 Festival dinner at Restaurant Laholmen. Three-course dinner with beer and wine. Separate registration SEK 600:-. Snaps and avec available; cost about SEK 100:- each. Special requirements available.

Wednesday 19 June
0900-1030 ***The School is burning!*** *Åsa Morberg, Carl Olivestam, Rune Wigblad.*
1030-1045 Break with fruit
1045-1215 ***Climate and Environment.****. Gunnar Kullenberg, Marylou Wadenberg, Rune Wigblad. Moderator Anders Gustavsson.*
1215-1330 Lunch in Restaurant Skagerack
1330-1515 ***5 presentations*** *by Academy Fellows à 20 min incl. questions,* ***theme C***
1515-1530 Break with motion/dance conducted by Marylou Wadenberg
1530-1715 ***5 presentations*** *by Academy Fellows à 20 min incl. questions,* ***theme D***
1715- Dinner on your own

Torsdag 20/6
0900-1020 ***4 presentations*** *by Academy Fellows à 20 min incl. questions,* ***theme E***
1020-1040 Break with fruit
1040-1200 ***4 presentations*** *by Academy Fellows à 20 min incl. questions,* ***theme F***

Only Fellows and guests:
1230-1745 Excursion to Nordkoster:
Ferry from North Harbor. Lunch and afternoon coffee at Nordkosters Ekobod. Walk, guided by Ulf Eriksson. Separate registration SEK 400:-.

Fellows are welcome to register and to submit a presentation topic after 1 March. Registration cost for Fellows and guests including everything except Festival dinner and Excursion depends on how much financial support we have received from Strömstad municipality, and has thus been reduced from SEK 2000:- to SEK 1500:-.

Important recommendation: *You who plan to attend the Academic Festival in Strömstad 17-20 June 2019 are advised to reserve hotel room well in advance. We have made a deal with Hotel Laholmen, where you can get a standard single room for SEK 1490 per night or a standard double room for SEK 1790 per night. You can book a room for this price by e-mail to booking@laholmen.se or by phone to +46 526 19700. To get this price, you have to give the booking number* ***592347.*** *Today 23 rooms are still available for us and the last date to book is when all rooms have been booked or before deadline 15 May. You can upgrade to a room with sea view for SEK 200:- per night and to a room with balcony and sea view for SEK 600 per night. There are no other rooms available since the whole hotel except there 23 rooms is already fully booked.*

Science Saturday 2 March 2019 1230-1630

Place: Auditorium, Dalarnas museum, Falun. Entrance is free. Welcome!

Vetenskapslördag 2 mars 2019

Kunde de ha fått Nobelpriset i litteratur 2018?
- Professorer spekulerar.

Program

12.30	Bo G Jansson, professor i litteraturvetenskap vid Strömstad akademi. Professor emeritus vid Högskolan Dalarna.
13.00	Christina Heldner, professor i franska vid Strömstad akademi. Professor emerita vid Göteborgs universitet och Torsten Rönnerstrand, bitr. professor i litteraturvetenskap, Strömstad akademi. Docent vid Göteborgs universitet.
14.00-14.45	Paus med möjlighet att köpa fika på Café Kopparhatten
14.45	Lars Broman, professor i fysik vid Strömstad akademi. Professor emeritus vid Högskolan Dalarna.
15.15	Vem tycker du ska bli nästa Nobelpristagare i litteratur? Omröstning följt av paneldebatt.
16.20	Maria Björkroth, antikvarie Dalarnas museum summerar diskussionerna och dagen.

Gudmund Bergqvist: Vad händer i våra lokalavdelningar i mars och senare

Vid styrelsesammanträde 181013 beslöts att lokalavdelningarna skulle öka sin aktivitet för att engagera medlemmarna. Nyhetsbrevet kommer i fortsättningen att redogöra för kommande lokala aktiviteter. **Till dessa är alla medlemmar välkomna men anmäl till lokalavdelningens ansvarige.**

1 **Malmö-Lund.**
Se speciellt inbjudan från Bodil Frisdal.

2 **Stockholm- Uppsala**.
Se speciell inbjudan av Christina Hultman angående möte på Karolinska Institutet den 30.3

Den 22.3 på kvällen kurs på Tekniska Museet. Se Mariana Backs påminnelse nedan.

3 Falun
Lördagen den 2 mars: Den så kallade vetenskapslördagen i samarbete med Dalarnas Museum och Folkuniversitetet: Ämne: Nobelpris i litteratur.

Lunchmöten kommer också att ske.

4 **Strömstad**
Strömstad Akademis föredrag 14/3 kl 1800 Vuxenskolan Hälsa och Miljö

26 mars kl 1900 årsmöte Kulturhusföreningen på KulturhusetSkagerak

5. **Göteborg**
Samarbetet med Rotary Poseidon fortsätter. Den 11 mars föreläser Tomas Bergström om Fästingburen Encefalit.

OBS extra. Under tiden 3-7 april de sk vetenskapsdagarna för allmänheten i Göteborg.

För dem som vill ha kontakt med lokalavdelningarna gäller:

Malmö-Lund	bodil.frisdal@gmail.com
Strömstad;	larsbroman@stromstadakademi.se
Stockholm-Uppsala	christina.hultman@ki.se
Falun	john.fletcher@tersen.se
Göteborg	gudmundbergqvist@hotmail.com

What happens in our local sections in March and later

At the board meeting October 13, 2018 it was decided that the local sections should increase their activity to engage the members. In the monthly newsletter upcoming local activities will be posted regularly. ***All members are welcome but report to responsible for local section***

1 ***Malmö -Lund.***
See special invitation from Bodil Frisdal

2 ***Stockholm- Uppsala***
See special invitaion by Christina Hultman regarding meeting at Karolinska Institutet 30 March.

On 22 March 1530-1900 there will be a course at Tekniska Museet; see Mariana Back's reminder below.

3 ***Falun***
Saturday 2 March Science Saturday in cooperation with Dalecarlia Museum and

”Folkuniversitetet” Subject: Nobelprize in literature. The lunch meetings will continue.

4 ***Strömstad***
Lecture on health and environment at Vuxenskolan March 14 1800

Meeting at Kulturhusföreningen 26 March 1900

5 ***Göteborg***
The cooperation with Rotary Poseidon will continue. On 11 March, Tomas Bergström will give a lecture on TBE (tick-borne encephalitis). Additional lectures will come.

Please be informed that:3-7 April there are Science days in Gothenburg. Open for everybody.

For those wanting to get in touch with the local sections

Malmö-Lund	*bodil.frisdal@gmail.com*
Strömstad;	*lars.broman@stromstadakademi.se*
Stockholm-Uppsala	*christina.hultman@ki.se*
Falun	*john.fletcher@tersen.se*
Göteborg	*gudmundbergqvist@hotmail.com*

Bodil Frisdal: Strömstad akademi går in i en ny fas

8 Tisdag 30 juni 2009 Strömstads Tidning Nores Bohuslän

Christina Heldner, ledamot vid akademien, här med maken Torsten Rönnerstrand

Aslaug Ott sjöng inbjudan till Bohuslän ackompanjerad av Mariana Back.

Dagen inleddes med en presskonferens och lunch och avslutades med en galamiddag på restaurang Trädgår'n. Längst fram syns Christina och Sven Moosberg.

Högtid i vetenskapens tecken

På fredagen bjöd Strömstad akademi in till en rad populärvetenskapliga föreläsningar i ämnen som litteraturvetenskap, molekylärbiologi och fysik. Dagen avslutades med en installation av ledamöterna i stadshuset.

Lars Broman och Carl E Olivestam installerar Bodil Frisdal, professor i pedagogik

– Vi har en professorakademi. Det är förbannat unikt, säger kommunens representant Sven Moosberg.

Innan akademikerna höll sina föreläsningar inom de olika disciplinerna samlades alla för en lunch på restaurang Trädgår'n. Sven Moosberg, vice ordförande i kommunstyrelsen hade höga förväntningar.

– Jag har stora förhoppningar. Jag hoppas framförallt att många ur lärarkåren kommer. Det är ett unikt program med ett oerhört intressant spektrum.

Föreläsningarna är korta, bara tio, tolv minuter har ledamöterna på sig att fånga allmänhetens intresse i ämnen som varierar från bland annat litteraturvetenskap, religionsvetenskap och fysik. Också en av grundarna till akademin, professor Lars Broman inledde dagen med att föreläsa om förnybar energi. Även han hade höga förväntningar.

– Så fantastiskt. Så många ledamöter som kom. Alla kommer på egen bekostnad och egen tid. Det ska bli så spännande att lyssna till alla.

Lars Broman hoppas att akademien kommer att växa. Just nu är de 28 ledamöter, om ett år vill de vara 50 och de vill även växa i de nordiska länderna med målet att bli upp till ett par hundra ledamöter.

För att kvalificera sig för ledamot i Strömstad akademin ska man ha den kompetens som krävs för att söka en professur och ha pensionen i antågande.

– När man är 65 står man på toppen av sin kunskap och man är väl lämpad att utnyttja sina kunskaper till såväl populärvetenskapliga föreläsningar som föredrag för gymnasieelever, säger Sven Moosberg.

Han hoppas att akademin kan öka de ungas intresse för högre utbildning, bland annat genom att ledamöterna kan fungera som handledare och vara med vid olika laborationer. En annan av Sven Moosbergs förhoppningar är att kunna ha en vetenskaplig vecka varje år med festival och internationella gäster.

Dagen avslutades med en högtidlig installation i stadshuset till ljudet av klingande glas och Evert Taube. Responsen från allmänheten var också bättre än väntat.

– Jag hade inte så höga förväntningar men jag tycker det var ett jättebra utfall. Till nästa år ska vi göra ett större spektakel. Vi sätt frilet och nästa år ska det blomma, säger Sven Moosberg.

Hanna Ricksten

För 10 år sedan, en strålande varm och solig sommardag, ägde den första akademiska högtiden rum i Strömstad stadshus. För mig som barn vistats på Sydkoster på somrarna, var det fantastiskt att komma tillbaka efter så många år. Sedan dess har jag återkommit till Strömstad varje sommar.

Vid den första akademiska högtiden var vi en liten skara på cirka tio personer, som höll installationsföreläsningar och fick diplom av två av akademins grundare, Lars Broman och Carl-Eber Olivestam. Alltsedan dess har akademin vuxit för varje år och nu har den vuxit ur stadshuset och förflyttats till Kulturhuset Skagen i Strömstad. Själva årsmötet hålls glädjande nog fortfarande i stadshuset.

Lasse Broman är och har varit rektor och hållit i de akademiska högtiderna, ansvarat för medlemsavgifterna och styrelsemötena mm. Den snabba tillväxten kräver alltmer tid och energi av styrelsen och har blivit alltmer ohanterlig.

Lokalavdelningarnas roll

På senaste styrelsemötet diskuterades lokalavdelningarnas roll och det konstaterades att dessa borde spela en mer framträdande roll i framtiden. Aktiviteterna i de olika avdelningarna har varit av olika slag och kontakten mellan avdelningarna har hittills inte varit så stor. Av

denna anledning konstaterades bland annat att, om Strömstad akademi ska kunna fortleva, måste lokalavdelningarna samarbeta mer och få större delaktighet och inflytande.

Därför beslutades att de ansvariga för lokalavdelningarna skulle träffas en gång per månad i ett telefonmöte och delge varandra tips och idéer om hur långt vi kommit och vad vi planerat framöver.

Södra lokalavdelningen ”Lundensarna/Öresundarna”

Ledamöter församlade på Grand i Lund: Från vänster Gudmund Bergkvist,
KG Hammarlund, Torkel Wadström, Ulf Berg, Bodil Frisdal (stående) Torbjörn Frejd.

Den 22/ 2 träffades den södra avdelningen för första gången på Grand hotell i Lund. Denna plats valdes på grund av de många fördelarna, såsom närheten till centralen, tillgång till parkering och övernattning, god mat, ett stort antal rum och lokaler av olika storlekar för konferenser och möten.

Grand i Lund är också en lämplig plats med sin gamla akademiska atmosfär präglad av många gamla, kända kulturpersonligheter som varit ”stammisar” här.

Gudmund Bergquist, KG Hammarlund, Torkel Wadström, Ulf Berg, Torbjörn Frejd och undertecknad samlades kring ett runt bord i Grands restaurang och intog en god måltid och bekantade oss med varandra. Ganska snart kom en livlig diskussion igång kring bland annat Strömstad akademis och Lokalavdelningarnas roll nu och i framtiden.

Vi konstaterade bland annat att en viktig och grundläggande uppgift är att sätta upp tydliga mål och syften och att detta måste få ta sin tid och bli tydligt för både nuvarande och kommande ledamöter.

Hur värva nya medlemmar?

Här gick meningarna isär. Ulf Berg och KG Hammrlund ville ha ett snabbt växande antal genom allmän marknadsföring, med artiklar och annonser i bland annat LUM, Lunds universitets tidning. Andra, däribland Torbjörn Frejd och undertecknad ville ta det successivt,

”steg för steg”.

Mitt förslag var att träffas en gång i månaden på Grand, sista fredagen i månaden, kl 13.00, med uppgift bland annat att ha värvat minst en ny ledamot. Med detta förfaringssätt växer organisationer, enligt min erfarenhet, i lagom takt och det blir som ”ringar på vattnet”.

Torkel Wadström påminde om att vi måste tänka på ”återväxten” och gärna försöka få med ledamöter i yngre åldrar. Han föreslog också att vi borde ha in fler från Danmark, Norge, Finland och Island,vilket vi alla tyckte var en bra idé.

Förslag på arbetssätt i Lokalavdelningarna

Jag är pedagog och har goda erfarenheter från processorienterat ledarskap och organisation. Mitt förslag är därför att vi arbetar processorienterat på följande sätt:

-Bestämma mål och syften
-Diskutera strategier för att uppnå dessa
-Avsluta varje möte med frågorna:
Vad har vi uppnått?
Hur gå vidare?

Öka kommunikationsvägarna mellan alla berörda i Akademin

Frågan framkom också om hur finna lämpliga lättanvända kommunikationsvägar mellan ledamöterna. Det finns ju många möjligheter till detta på nätet, men därtill krävs hjälp och tips från dataexperter inom eller utanför akademin för att komma igång.

Stipendieverksamhet

Ett intressant tips från Torbjörn Frejd var att vi skulle försöka få igång en stipendieverksamhet och belöna någon yngre forskare vid varje akademiska högtid. Frågan kom upp varifrån pengarna skulle komma. Kanske rent av några av våra ledamöter, som har litet pengar över, skulle finna det meningsfullt att få bidraga till en sådan meningsfull verksamhet? Ingenting är omöjligt! Eller?

Övriga hittills inplanerade möten i Malmö/Lund-avdelningen

Mars: Möte på Grand hotell i Lund 29/3 kl 13.00

April: Studiebesök 29/4 kl 13.00 på Experimentariet i Köpenhamn
med hedersprofessor Asger Hoeg som värd och guide. (Mer information kommer)

Maj: Studiebesök på MAX IV och ESS i Lund (preliminärt torsdag 23 maj)

Juni: Akademiska högtiden i Strömstad 17-19/6. (Mer detaljerat schema kommer senare)

Anmälan till: bodil.frisdal@gmail.com

Alla ledamöter från samtliga lokalavdelningar är välkomna!

Strömstad Academy goes into a new phase

10 years ago, a brilliant hot and sunny summerday, the first Academic festival took place in Strömstad town hall. For me , who, as a child, stayed at Sydkoster in the summers, it was fantastic to come back after so many years. Since then I have returned to Strömstad every summer.

At the first Academic Festival we were a small crowd of about ten people, who held installation lectures and received a Diploma from two of the Academy's founders, Lars Broman’s and Carl-Eber Olivestam’s hand. Since then, the Academy has grown every year and now it has "grown out" of the City Hall and moved to the Culture/Community Center,

Skagrack in Strömstad. The annual meeting itself is still pleasantly held in the City Hall.

Lasse Broman who was and has been the Vice Chancellor arrenging the Academic festivals, was responsible for the membership fees and board meetings etc.The rapid growth requires more and more time and energy from the Board and has become increasingly unmanageable.

The Role of the Local Chapters

At the last board meeting, the role of the local chapters was discussed and it was found that these should play a more prominent role in the future. The activities in the different chapters have been of different kinds and the contact between the chapters has not been very frequent. For this reason, among other things, it was found that for Strömstad Academy to survive, the local chapters must cooperate more and gain greater participation and influence.

Therefore, it was decided that those responsible for the local chapters would meet once a month in a telephone conference and share informations on how far we have come and what we planned in the future.

Southern Local Chapter

On 22 February the Malmö/Lund Chapter for the first time this year at the Grand hotel in Lund. This place was chosen because of the many advantages, such as proximity to the central office, access to parking and overnight accommodation, good food, a large number of rooms and premises of different sizes for conferences and meetings.

Grand in Lund is also a suitable place with its old academic atmosphere characterized by many old, famous cultural personalities

Gudmund Bergquist, KG Hammarlund, Torkel Wadström, Ulf Berg, Torbjörn Frejd and myself gathered around a round table in Grand's restaurant for a delicious lunch and got to know each other. Quite soon, a lively discussion started around, among other things, the role of Strömstad Academy and of the local chapters currently and in the future.

We noted, among other things, that an important and fundamental task is to set clear goals and objectives and that this must take time and become clear to both current and future members.

How to recruit new members?

Here the opinions went apart. Ulf Berg and KG Hammarlund wanted a rapidly growing number through general marketing, with articles and advertisements in, among others, LUM, Lund University magazine. Others, including Torbjörn Frejd and myself wanted it to take it gradually, "step by step".

My suggestion was to meet once a month at the Grand, last Friday of the month, at 13.00, with the goal of, among other things, having recruited at least one new member each. With this, organizations, in my experience, grow at the right pace and it becomes like "rings on the water".

Knut Deppert reminded us that we need to think about "regrowth" and would like to try to get meetings with/including people at younger ages. He also suggested that we should have more people from Denmark, Norway, Finland and Iceland, which we all thought was a good idea.

Suggested Working Methods in the Local Chapters

I am an educator and have good experiences from process-oriented leadership and organization. My suggestion is therefore that we work process-oriented in the following ways:

- Determine goals and objectives

- Discussing strategies to achieve these goals/activities
- End each meeting with the questions:
What have we achieved?
How to proceed?

Increase the Communication Paths Between all Concerned in the Academy

The question also emerged about how to find suitable easy-to-use communication paths between the members. There are many opportunities for this on the web, but additionally, help from computer experts inside or outside the Academy are needed to get started.

Scholarship Operations

An interesting tip from Torbjörn Frejd was that we should try to get a scholarship activity started and reward some younger researchers every academic celebration. The question arose from where the money would come. Perhaps some of our members, who have little money left, would find it meaningful to contribute to such a meaningful activity? Nothing is impossible! Or?

Upcoming scheduled meetings in the Southern Local Department

March: *Meeting at Grand hotel in Lund 29 March at 13.00/1 PM*

April: *Study visit 29/4 at 13.00/1 PM at Experimentarium in Copenhagen with honorary professor Asger Hoeg as host and guide. (More information to follow)*

May: *Study visit 23/5 visit at MAX IV and ESS in Lund (More information will follow)*

All members are welcome!

Åsa Morberg: Varför brinner våra skolor?
Ett seminarium under akademiska högtiden 19 juni 0900-1030

Den frågan skulle vi alla vilja ha ett rakt svar på. Tyvärr finns det inget enkelt svar på frågan, men det går att granska fakta och analysera dem.

Statistiken visar att på 2000-talet växte antalet skolbränder och nådde en toppnotering 2005-2009. Därefter noteras en nedgång för att på den senaste tiden ha ökat igen. Det har huvudsakligen handlat om bränder i de större städerna och så kallade utsatta områden. En intressant observation är att Göteborg under 2011-2014 hade mycket fler bränder än övriga städer i Sverige. År 2015 hade detta förhållande ändrat sig.

Statistik avslöjar emellertid bara trender gällande anlagda bränder i skolbyggnader. En tidigare nedgång har tolkats som en del av en större förändring bland unga. Helhetsmönstret gäller respekten för det allmänna som också kallats för vår gemensamma eller offentliga sektor. Allmänhetens värdering av den offentliga sektorn har försämrats över tiden. Den offentliga sektorns popularitet är inte heller så hög bland vissa ungdomar. Det behövs insatser för att förbättra ungdomars värdering av allmänna tillgångar, såsom skolbyggnader mm. Det är viktigt att forma en etiskt försvarbar modell för att ständigt återerövra respekten för de värden som bär upp vårt samhälle och stimulerar en personlig moral.

Vad kan vi göra för att förbättra situationen? Som nämndes ovan har Göteborg lyckats vända en negativ trend och ”normalisera” situationen. Där finns det positiva erfarenheter att hämta på vissa skolor. Det går alltså att leta upp föredömen och starta en lärprocess för förbättring. Den systematiska metoden för detta har kallats för *benchlearning*. Det är just en sådan systematisk lärprocess som i högre utsträckning behövs inom våra skolor.

Vårt seminarium kommer att ge bakgrund, analys av värdegrunds- och ständigt förbättringsarbete.

Medverkande
Åsa Morberg, docent, författare
Carl Olivestam, professor, författare
Rune Wigblad, professor, författare

Åsa Morberg: Mobiler i skolan – regeringen vill införa mobilförbud- ett olycksfall i arbetet?

Stefan Löfven sa i regeringsförklaringen att regeringen vill införa mobilförbud i skolan. Den nya lagen ska börja gälla 2021 och den är en del av överenskommelsen i januari. Motivet är en nationell plan för studiero och trygghet i skolan som ska tas fram. Då införs också ett mobilförbud i samma paket. Ny lagstiftning kunna gälla från 1 januari 2021, säger man på Utbildningsdepartementet och hänvisar till januariöverenskommelsen mellan S, MP, C och L. För nära nog ett år sedan skrev jag en artikel då Frankrike införde förbud för mobiltelefoner såväl på lektioner som på raster. Då vädrade våra politiker morgonluft och undrade om man inte borde förbjudas även här i Sverige? Jag hävdar att det inte är rikspolitikers ansvar, men nu återkommer mobilförbudet.

En liten tillbakablick: I televisionens barndom så valde vissa skolor att gömma undan tv-apparaterna i skåp och garderober bakom lås och bom. Detta kan vi skratta gott åt idag. Jag drar en parallell med mobiltelefonerna. Om femtio år kommer vi på samma sätt att skratta gott åt ett äldre mobilförbud! Mobilförbud ska alltså införas i klassrum, men rektor och lärare ska ges rätt att bestämma om mobiler ”kan/ska användas vid olika tillfällen med bestämda syften”. Det är inte klart om det gäller både grund- och gymnasieskola. Skolverket kommenterar inte hur ett mobilförbud kan utformas eftersom det är regeringen som behöver redogöra för hur de tänker sig att reglerna för ett mobilförbud i skolan, innan Skolverket tar till orda.

Redan idag har skolor - enligt skollagen - rätt att ta hand om mobiltelefoner om de stör ordningen. *Våra politiker går nu åter igen in och styr i detaljer i skolarbetet, dvs. de övertar professionella lärarnas arbetsuppgifter och därmed också deras rättmätiga ansvar. I vårt styrsystem ska politiker sätta mål, ge de professionella lärarna ramar och övriga förutsättningar att nå uppsatta mål.*

Politiker ska absolut inte detaljstyra skolan och samtidigt hävda att de ska lita på de professionella och försöka att öka lärarnas status. Berövar man de professionella lärarna deras arbetsuppgifter och ansvar, så uppstår omedelbart osäkerheter, oklarheter och resultatet blir en ren deprofessionalisering för lärarkåren.

Skolans uppgift är förstås att disciplinera. Vi går i skolan givetvis för att lära, men vi går också dit för att bli sociala samhällsmedborgare. Skolans roll i en värld som präglas av fragmentering (zappar-generationen) och av att barn och ungdomar växer upp i olika sociala rum med olika normer, regler, olika sätt att kommunicera o.s.v. är problematisk.

Den skoldebatt som förs på riksnivå, utgår nästan aldrig från det samhälle vi lever i idag och framför allt kommer att leva i framåt i tid. Debatten handlar mest om ett frikopplat kunskapsbegrepp och en längtan tillbaka till hur det var förr – skolan förr, samhället förr, barnen och ungdomarna förr. Katederundervisning förordade Björklund. Men skolan förändras oavsett debatten och skolan påverkas av samhällets utveckling, vare sig vi vill det eller inte.

Mobilen är ett fantastiskt arbetsredskap, men den kan också vara ett väldigt störande inslag, om man inte har gemensamma regler för hur och när och var den ska användas. Mobilen är

ett bra och användbart verktyg som både ger nytta och nöje och har utvecklats till en omistlig del av tillvaron för många. Mobiler är vanliga bland barn och ungdomar i skolan. I stort sett alla elever från tioårsåldern och uppåt har egen mobil, som de också använder i skolan. Skolan behöver dra nytta av teknikens möjligheter för att förbättra och effektivisera skolans undervisning och elevers lärande.

Alla elever ska ges likvärdiga möjligheter att utveckla digital kompetens. Skolverket föreslår att varje elev från och med grundskolan har minst en digital "enhet", exempelvis laptop eller platta. Eleverna ska också kunna använda egen utrustning om de vill det. Det speciella med mobilen som artefakt är att den är mångsidig, lockande och gör det möjligt att interagera med andra, utanför klassrummet. Är det då riktigt klokt av regeringen att hetsa upp sig och förbjuda mobiler? Nej, detta är ett olycksfall i arbetet vill jag påstå.

Mobilen kan också ses som en utvecklingsmotor för ett förändrat arbetssätt. Det behövs naturligtvis didaktisk forskning och didaktisk utveckling för att få en tydlig bild av hur mobilen ska fungera som ett multimodalt verktyg i skolan. Mobilen kan dock användas för att utmana den traditionella undervisningen i skolan och för att hitta nya vägar. Mobiltelefonen kan förena formellt och informellt lärande, liksom utveckla mer kunskap om hur klassrummet kan kopplas ihop med världen utanför.

Det behövs en didaktisk grund för mobilens roll i skolan, när den ska användas och när den ska stoppas undan. Men den grunden ska skapas av de professionella i skolan och inte av klåfingriga rikspolitiker.

Cell phones in school - the Government wants to forbid cell phones - an accident?

The Government wants to forbid cell phones in schools. The new law will start in 2021 and the law is a part of the political "January deal". The subject is a national plan for discipline and security in schools to be created and then also they will forbid cell phones in schools in the same package. The new law are supposing to takes effect from 1 January 2021, as said at the Ministry of education and research. For almost a year ago I wrote an article about France because they took a decision and they forbid cell phones during lessons and breaks. I insist on saying that this is certainly not national politicians ' responsibility.

A little flashback on school and technical innovations: In the childhood of television some schools chose to hide TV's in cabinets and closets behind bars. This is something that we nowadays can laugh at. I draw a parallel with the cell phones. Within 50 years we will laugh at the decision to forbid cell phones in schools.

Cell phones will therefore not be allowed in classrooms, but the principals and the teachers shall be entitled to determine if mobiles can be used, It is not clear whether the ban applies to both primary and secondary school. The National Agency for education will not comment on how a cell phone ban can be designed, because it's the Government that needs to explain how they intend to decide fa design the cell phone ban in schools, before the National Agency for education rise: "can/should be used for different occasions with particular purposes".

Already today, schools- according to the Education Act - have the right to take away cell phones if they interfere with the order. Our politicians will now once again control the details of schoolwork. They take over professional teachers ' tasks and thereby also their rightful responsibilities.

In our governing system, politicians set targets, provide the professional teachers with frames and other conditions so that they can achieve goals. Politicians should absolutely not micro-manage the school and at the same time claim that they really should trust the

professionals and try to increase the teachers ' status. Depriving the professional teachers, their duties and their responsibility, as occurs immediately uncertainties, ambiguities, and the result is a pure deprofessionalisering for the teaching staff.

The school's mission is to discipline. We go to school to learn, of course, but we are also in school to be social members of society. The school's role in a world that is characterised by fragmentation (zap-generation) and by children and young people grow up in different social rooms with different standards, rules, ways and means to communicate, and so on, This is really problematic.

The school debate on the national level almost never from the society we live in today and, above all, to live in ahead of time. The debate is mostly about decoupled concepts of knowledge and a desire to return to how it was before school sooner, society, children and young people in the past. Podium, teaching advocated Björklund. But the school is changing regardless of the debate, and the school is affected by the development of society, whether we like it or not.

The cell phone is a wonderful tool, but it can also be a very disturbing element, if you do not have a common set of rules for how and when and where it will be used. The cell phone is a great and useful tool that provides both business and pleasure and has developed into an indispensable part of life for many

Mobiles are common among children and adolescents in school. Almost all pupils from the age of ten and up have their own mobile phone, which they also use to school. The school needs to take advantage of technology to improve and streamline the school's teaching and students ' learning.

All students should be given equal opportunities to develop digital literacy. The National Agency for education is proposing that each student from elementary school has at least one digital "unit", such as laptop or flat. Students should also be able to use their own equipment if they want it, "what's special about the cell phone that artefact is that it is versatile, attractive and makes it possible to interact with other, outside of the classroom. Is it really wise for the Government to get excited about ban mobiles? No, this is a big accident at work I would say.

Our phone can also be seen as an engine for an altered approach. Of course, there is a need for didactic research and didactic development to get a clear picture of how your cell phone should function as multimodal tools in school. The cell phone can be used to challenge the traditional teaching in school and to find new ways. The cell phone can combine formal and informal learning, as well as develop more knowledge about how the classroom can be paired with the outside world.

There is a need for a didactic basis for cell phones role in the school, when to use and when to be stowed. But the foundation will be created by the professional in the school and not by national politicians.

Mariana Back: Påminnelse – Spegelmetoden

Fredagen den **22 mars** arrangerar vi en workshop tillsammans med Anki Hellberg. Hon redogör för oss den så kallade SPEGELMETODEN. Den metoden kommer vi att använda oss av när vi går in i en fas för att ansöka om medel för akademins verksamhet. Vi ses på Tekniska museet i Stockholm **kl 15.30 – 19.00.** Varmt välkomna!

Christina Hultman:
Strömstad akademi vill göra er uppmärksamma på en intressant konferens som vi fritt kan delta i

Rethinking Higher Education Inspired by the Sustainable Development Goals

KI Rektor Ole Petter Ottersen - vår hedersprofessor i Strömstad akademi, inbjuder till endagskonferens 'Rethinking Higher Education Inspired by the Sustainable Development Goals' 30 mars kl 9.00 - 16.30 Aula Medica, Karolinska Institutet, campus Solna.

Evenemanget är öppet för alla - lärare, studenter, forskare, tjänstemän inom högre utbildning och allmänheten och är kostnadsfritt. Det arrangeras av Karolinska Institutet i samarbete med Göteborgs universitet, Chalmers och Kungliga Svenska Vetenskapsakademin.

Syftet är att utforska hur vi kan ta ansvar för och inspireras av hållbar utvecklingsmål inom utbildning, forskning och i samarbetet med samhället. Hur kan hälsa och social hållbarhet kopplas till klimat, till ekonomi och hjälpa oss att tänka kritiskt och etiskt över olika discipliner.

Program och registrering: www.SDGsInHigherEd.se

Välkomna till en spännande dag. Länk: https://www.sdgsinhighered.se/

Strömstad akademi wants to inspire you to participate in an interesting conference

Rethinking Higher Education Inspired by the Sustainable Development Goals
30 March 2019 | 9.00 – 16.30 | Aula Medica, campus Solna

KI President Ole Petter Ottersen *invites students, teachers, researchers, alumni, and other higher education professionals together to explore how universities can better inspire and equip tomorrow's professionals to take on the UN Agenda 2030 Sustainable Development Goals. The event is free and all participants are welcome to the after-party at MF.*

Programme and registration: www.SDGsInHigherEd.se

During a one-day conference, students, teachers, researchers and other higher education professionals are invited to explore how we can take responsibility for, and be inspired by, the Sustainable
Development Goals in our educational programs, research, and collaboration with society.

Well into the 21st century, we realize that human activity is pushing the world towards its very limits. This compels us to better understand how health and social sustainability are coupled to the climate and economy, and demands that we think and act knowledgeably, critically and ethically
across disciplines and sectors.

Therefore we must take a fresh look at higher education. UN's Agenda 2030, with its 17 Sustainable Development Goals, is an excellent point of departure. These goals underscore our collective responsibility and inspire us to envision a new role for universities in achieving better health and wellbeing for all.

The conference is organized by Karolinska Institutet in collaboration with the University of Gothenburg, Chalmers University of Technology and the Royal Swedish Academy of Sciences. ***Link:*** *https://www.sdgsinhighered.se/*

Rune Wigblad och Mattias Svederberg: Trafikverket desinformerar om magnettågen

En utskrift från Dagens Nyheter, 2019-02-10 22:43. Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/asikt/trafikverket-desinformerar-om-magnettagen/

Passagerare på magnettåget till Shanghais flygplats som har en topphastighet på över 430 kilometer i timmen. Foto: Rob Welham

Trafikverket desinformerar om magnettåg. Frågan måste utredas. Allvarligt är också att en tidigare professor på KTH felaktigt påstår att banor för magnettåg skulle bli mycket dyrare än snabbtåg, skriver professor Rune Wigblad och magnettågsexpert Mattias Svederberg.

Svar på insändarna på DN Åsikt av Lennart Kalander och Evert Andersson om magnettåg, båda publicerade den 6 februari:

Att genomföra en utredning av magnettågsalternativ i Sverige avfärdas tyvärr fortfarande av tunga beslutsfattare i Sverige med framförande av systematisk desinformation. Om magnettåg verkligen har så stora brister som de framhåller borde dessa beslutsfattare välkomna en undersökning för att visa att de har rätt.

Det är nu mer än två år sedan de första kraven på utredning av magnettågsalternativ framfördes av oss. Då uppstod en debatt där bland andra professor emeritus Evert Andersson från KTH:s järnvägsgrupp deltog och framförde liknande synpunkter som nu i DN (6 februari) och som vi redan då avvisade som felaktiga.

Det finns också desinformation på Trafikverkets hemsida sedan 2016. Den framförs på nytt på DN Åsikt av Lennart Kalander (6 februari) som är ansvarig på Trafikverket för byggandet av nya stambanor för Ostlänken för hastigheter 250 kilometer i timmen i stället för magnettåg som kan gå i 500 kilometer i timmen.

Vi har även bemött maktfullkomligheten hos Trafikverket i en debatt med Lennart Kalander. Under hösten 2018 körde Trafikverket över politikerna med beslutet att bygga nya banor för 250 kilometer i timmen.

Det kanske viktigaste faktafelet gäller kostnader. Sverige har ett samarbetsavtal med Japan angående järnvägsinfrastruktur som inte har aktiveras när det gäller magnettåg, trots att japanerna bygger magnettåg. I stället sprids falska rykten om uppskattningen av kostnader för det japanska magnettåget.

Järnvägsprofessorns kostnadsuppskattning är helt uppåt väggarna, vilket vi senast påpekade i Göteborgs-Posten. Evert Anderssons antagande om att det japanska magnettåget skulle kosta cirka 1000 miljarder kronor i Sverige bygger på att banan konstrueras med hög procentandel tunnlar. I Japan handlar det om ca 85 procent tunnlar, som är mycket dyra att bygga.

Den verkliga summan för att bygga ett japanskt magnettåg i svensk topografi är i storleksordningen 250-300 miljarder kronor. Även den summan är högt räknad på grund av att de bygger ett jordbävningssäkert system. Vi bedömer att de tyska/kinesiska/sydkoreanska magnettågssystemen behöver ytterst lite tunnlar i södra Sverige och därför kommer att kosta mellan 180-230 miljarder kronor.

Trafikverkets talesperson skriver att magnettåget är dyrt och tekniskt komplicerat. Hur vet Trafikverket att magnettåget är dyrt när det saknas en utredning? I november kom det en omfattande utredningsrapport från Maryland i USA om det japanska magnettågsystemet, med syfte att bygga magnettåg mellan Washington DC och Baltimore. Där finns det information som ansvariga Trafikverket skulle kunna vara intresserade av.

Svenska beslutsfattare vill till varje pris ha ett gammalmodigt system för höghastighetståg. Japan startade sitt höghastighetståg Tokaido Shinkansen 1964 (210 km/h). 2016 startade det japanska bygget av magnettåget Chuo Shinkansen. Kanske finns det en anledning till att Japan bygger och USA seriöst utreder magnettåg?

Utred magnettågalternativen!

Mera läsning, se Wigblads debattartikel om visioner och FinEst link i Dagens Industri: https://www.di.se/debatt/bygg-ihop-stockholm-och-uppsala-med-magnettag/

https://www.tidningencurie.se/debatt/sa-starker-vi-forskningens-attraktionskraft/

DEBATT

2019-02-11Ole Petter Ottersen, rektor Karolinska institutet

Så stärker vi forskningens attraktionskraft

Ole Petter Ottersen, rektor för Karolinska institutet, är oroad över att så få ser en karriär inom forskning. Här listar han nyckelfaktorer för att stärka forskningens attraktionskraft.

Ole Petter Ottersen

Vi behöver öka forskningens attraktionskraft men också säkerställa att forskarna får förutsägbara karriärvägar. För detta krävs en långsiktig och samordnad strategisk satsning som inkluderar en hållbar finansiering, större möjligheter till interna karriärvägar och bättre arbetsvillkor för forskare.

När organisationen Vetenskap & Allmänhet nyligen ställde frågan till unga svenskar mellan 16 och 29 år om de skulle vilja arbeta som forskare i framtiden, svarade bara en av tio ja. Det är oroande. Rekrytering till forskning är avgörande för samhällets utveckling.

Företaget Academic Works undersöker sedan en tid årligen vilka arbetsgivare som är populärast bland studenter och unga akademiker som tagit sina första steg i yrkeslivet. På listan syns inte många arbetsgivare med forskning som en bärande del av sin kärnverksamhet.

En undersökning av SULF om hur svenska professorer ser på sin arbetssituation, visar att många upplever osäkerhet och problem när det gäller långsiktiga garantier för forskningstid, generella arbetsvillkor, finansiering av egen lön och liknande.

I tidskriften Proceedings of the National Academy of Sciences redovisades i december en internationell studie som visar att den verksamma tiden för forskare inom tre specifika områden har sjunkit drastiskt under de senaste decennierna. Under 1960-talet hade hälften av forskarna lämnat sektorn efter 35 år. Motsvarande “halveringstid” under 2010-talet är nere på fem år. Hur situationen ser ut i Sverige är oklart, men rimligen ser vi samma tendens också här.

Det sistnämnda kan i och för sig ses som ett positivt tecken på att forskare verksamma i akademin är efterfrågade också inom andra sektorer. Självklart ska lärosäten utbilda forskare till industrin och offentlig sektor, det är en del av lärosätens uppdrag. Mobilitet är viktigt. Men sammantaget ger de ovanstående exemplen olika perspektiv på en växande utmaning för forskningssektorn; möjligheten att locka till sig ny kompetens och förmågan att få existerande kompetens att stanna kvar.

Sammantaget ger exemplena olika perspektiv på en växande utmaning för forskningssektorn; möjligheten att locka till sig ny kompetens och förmågan att få existerande kompetens att stanna kvar.

Innovation och kunskapsutveckling är centrala faktorer i dagens och morgondagens Sverige. Det är genom spetsforskning och banbrytande upptäckter som vi kan hävda oss i den allt hårdare internationella konkurrensen. Vår fördel har varit, och är fortfarande, att vi ligger i en kunskapsmässig framkant och att vi är skickliga på att snabbt ta fram och implementera ny kunskap.

Så hur säkerställer vi att våra unga kommer att se forskning som en attraktiv karriärväg? Det finns några nyckelfaktorer:

- Långsiktighet och hållbarhet. I dag bygger mycket av forskningen vid svenska lärosäten på osäkra villkor och förutsättningar, till exempel att man har avgränsade externa ekonomiska anslag. All forskning är mer eller mindre resultatinriktad och det kommer alltid att finnas ett visst mått av osäkerhet, men en tydligare och stabilare ekonomisk bas skapar en långsiktighet som gynnar forskningen på sikt. I forskningen måste man konkurrera om medel, men i Sverige har denna tävling gått för långt. Basfinansieringen bör öka för att säkerställa kontinuitet.
- Förutsägbara karriärvägar. Det behöver finnas flera möjligheter att göra karriär – att få ett större förtroende, leda projekt, bli chef. Det är även viktigt att det finns en tydlighet och förutsägbarhet kring detta. Artikeln i PNAS understryker också behovet för alternativa karriärvägar.
- Bra löneutveckling. De flesta inleder sin forskarkarriär på en relativt låg inkomstnivå – trots att man ofta har åratals av högre studier bakom sig och därmed höga studieskulder. Finns det goda utsikter att kunna öka sin inkomst, motiverar det att forskaren vill stanna kvar.
- God, säker och stimulerande arbetsmiljö. Att trivas, känna sig trygg och känna att det är kul att gå till jobbet är viktigt. Detta inkluderar allt från ergonomi och säkerhet till god psykosocial miljö.

Det finns självklart flera förklaringar till forskningens minskande attraktionskraft. Vi har till exempel under en lång tid sett hur näringsliv och företag minskat sin Sverigeförlagda forskning, främst inom naturvetenskap, teknik och medicin. Det stärker knappast motivationen bland yngre att satsa på just den här karriären. En annan aspekt är att grundutbildningarna blivit allt mer omfattande – det tar i dag helt enkelt längre tid innan man är klar med sin utbildning. Det innebär att en forskningskarriär, med ofta lägre ingångslöner och sämre arbetsvillkor, kan te sig mindre lockande.

I dag finns det flera aktörer, både organisationer och enskilda personer, som gör ovärderliga insatser för att popularisera forskningen och öka dess attraktionskraft Men det kan göras mera och här har lärosäten ett specifikt ansvar. Vi som leder svenska universitet arbetar intensivt för att stärka forskningens och forskarnas situation, status och popularitet. Men vi kan inte åstadkomma ökad attraktion på egen hand eller genom enstaka insatser. Det måste till en gemensam syn och en samlad strategi för hela sektorn, en strategi som tar upp allt från villkor och anställningsförhållanden vid den lokala forskargruppen vid universitetet till hur en nationell, hållbar och långsiktig satsning på infrastruktur och finansiering ska struktureras.

Nu inleds på allvar arbetet med den forskningspolitiska propositionen 2020. Det är ett utmärkt tillfälle att ta fram konkreta förslag för att öka forskningens attraktionskraft och därmed säkerställa att Sverige får en långsiktigt hållbar utveckling när det gäller kunskap och innovation.

Strömstads Tidning 19 februari 2019

Bild: Thomas Bennelind

Ögonblicket

Söndag, klockan 13.15, Kulturhuset Skagerrak. Jila Mossaed, nyligen invald som ledamot i Svenska Akademien, hade poesiuppläsning och samtal om det skrivna ordets betydelse.

Jila Mossaead öppnade till eftertanke med poetisk högläsning

Jila Mossead Estakhri – nyligen invald som ledamot i Svenska Akademien – pratade om ordet som belysande verktyg och murbräcka.

Avslappnad och med en röst som fick pulsen att gå ner. 70-åriga Jila Mossaed, född i Tehran, Iran, satte sig till rätta i stolen på Kulturhusets Skageracks scen. Hennes renommé som poet och författare innehåller bland annat två romaner och sex diktsamlingar – och för dagen är det hennes sammetslena, men samtidigt knivskarpa dikter som biter sig fast i sinnet. 2018 mottog hon Jan Fridegård-priset, som delas ut vartannat år.

Läraren och litteraturforskaren Torsten Rönnerstrand intervjuade Jila Mossaed om bland annat flykten till följd av den iranska revolutionen – den stora förändringen som tog landet från att ha varit sekulär konstitutionell monarki till att bli en islamisk republik med Ayatollah Khomeini som religiös ledare.

Hon berättade bland annat personligt och med självdistans om när hon kom till Sverige och Hagfors med sin dotter och son.

Torsten Rönnerstrand och Jila Mossaed under söndagens föreläsning på Kulturhuset Skagerack

Bild: Thomas Bennelind

Senaste samlingen heter ”Vad jag saknades här” – och publiken fick självklart smakprov av innehållet.

Högläsningen följdes sedan upp av frågor av Torsten Rönnestrand som i egenskap av lärare hade arbetat med kvinnliga elever från Persien.

Jila Mossead sade sig själv inte föredra uttrycket om att vara exilförfattare – men kände också oerhörd stolthet och glädje över sitt liv i Sverige. Hon manade till språkens och ordens stora betydelse. Genom hennes många resor över kontinenterna konstaterar hon följande vackra mening:

– Jag tycker att alla språk i världen är vackra.

Thomas Bennelind
thomas.bennelind@stnb.se 0526-624 07

Strömstads Tidning 23 februari 2019

Vetenskapskrönika

Strömstad Akademi arbetar aktivt med kunskapsöverföring över generationsgränserna. Här Jenny Asp, fil mag och kommunikatör och Peter Fritzell, docent i ortopedi och ordförande i akademin. Bild: Privat

Var stolta, Strömstadsbor, över akademin

Peter Fritzell, ordförande i Strömstad Akademi: "Strömstad akademi erbjuder Sverige en unik kunskapsbank."

De senaste åren har pensionsåldern varit ett flitigt diskussionsämne, likaså alla som kallas "pensionärer", och de som sägs vara i "arbetsför ålder".

Men just här i Strömstad finns en verksamhet som faktiskt ställer hela tänket på ända.

Politikern Barbro Westerholm, "85 år gammal" och i full verksamhet, vill använda begreppet "årsrik" i stället för pensionär. Det är så klokt, ålder ska vi koppla ihop med rikedom, kompetens och nytta. För lika stor respekt som man har för de som inte vill eller orkar arbeta längre än till den avtalade pensionsåldern, lika stor respekt ska man ha för de som vill fortsätta arbeta efter den.

I dag förs två motsatta resonemang i Sverige. Dels framställs de som uppnått pensionsåldern, "pensionärerna", som en belastning för samhället. Å andra sidan förs en intensiv kampanj för att få äldre att jobba längre, dels för att vi lever längre, och också för att äldre besitter djupgående kunskap och kompetens.

Här i Strömstad finns sedan många år Strömstad akademi, och i den använder vi konsekvent begreppet "senior" i stället för pensionär. Senior har här alls inget med ålder att göra, utan i stället med kompetens – Charlotte Kalla är till exempel senior inom sitt område, trots, eller kanske på grund av, sin ålder, 32.

I akademin samlas seniora forskare och akademiker inom vitt skilda ämnen, med en enorm samlad kunskapsbank. Vi har ett stort kontaktnät både nationellt och internationellt, här finns docenter, professorer, också Nobelpristagare. Vi kan fungera som föreläsare, diskussionspartners och handledare för yngre forskare, som korrekturläsare och granskare av manuskript och vid konstruktion av studier, till hjälp för såväl gymnasier, högskolor och universitet.

Strömstads kommun och Strömstad akademi ger tillsammans varandra och Sverige "världens chans" genom att inte tänka i "pensionärer" och "arbetsföra", utan i stället se möjligheterna – och det enorma värdet – i att äldre och yngre människor i samhället arbetar tillsammans.

Peter Fritzell, docent i ortopedi och ordförande i Strömstad akademi.

"Pension" och "Pensionär" är viktiga begrepp – om de används i ett sammanhang som beskriver ett politiskt/ekonomiskt avtal mellan individen och staten. Men används det för att nedvärdera kompetens och möjligheter – och det händer, inte minst i akademiska kretsar – står det i motsats till Sveriges och vetenskapens intressen.

Som en motkraft mot just det, erbjuder Strömstad akademi Sverige en unik kunskapsbank. Kommunstyrelsen och alla invånare ska vara stolta över att ha erbjudit akademin plats i Stadshuset! Det har gett staden ett namn på den internationella forskningsarenan, och ställt begreppen om pensionär och arbetsför på ända.

Peter Fritzell
Ordförande Strömstad akademi